

Usnesení Komise pro výživu kojenců a malých dětí ze dne 22. 5. 2025 č. 6/2025

(hlasováno per rollam)

Komise pro výživu kojenců a malých dětí:

1. ***schvaluje*** stanovisko na kulatý stůl “Výživa kojenců a malých dětí vs. marketing: Jak efektivně chránit zdraví žen a dětí?”, konaný v Poslanecké sněmovně dne 28. 5. 2025, které je přílohou tohoto usnesení,
2. ***žádá*** předsedkyni Komise, aby stanovisko přednesla na výše uvedené akci.

Stanovisko Komise pro výživu kojenců a malých dětí na kulatý stůl “Výživa kojenců a malých dětí vs. marketing: Jak efektivně chránit zdraví žen a dětí?”, konaný v Poslanecké sněmovně dne 28. 5. 2025

Komise pro výživu kojenců a malých dětí, jakožto poradní orgán Ministerstva zdravotnictví, si je vědoma významu ochrany a podpory kojení jako klíčového faktoru pro zdravý vývoj dětí a zdraví matek.

V České republice však není ochrana kojení dostatečně zajištěna. Přetrvávají tyto nedostatky, které oslabují prostředí pro informované rozhodování rodičů a pro podporu kojení:

- nedostatečně regulovaný marketing náhrad mateřského mléka, lahví a dudlíků,
- chybějící sankce za porušování pravidel stanovených evropskou legislativou,
- absence metodického vedení pro dozorové orgány i zdravotnický sektor,
- a přetrvávající vliv komerčních subjektů na odborné vzdělávání a veřejnou debatu.

S ohledem na mezinárodní závazky České republiky, zejména Mezinárodní kodex marketingu náhrad mateřského mléka a program WHO/UNICEF Baby-friendly Hospital Initiative, považuje Komise za nezbytné upozornit, že v oblasti výživy kojenců a malých dětí dlouhodobě působí silné komerční zájmy, které mohou ovlivňovat rozhodování o potřebných regulačních opatřeních.

Na tuto skutečnost Komise opakovaně poukazovala – například usnesením ze dne 4. října 2023 přijatým při kulatém stole na Ministerstvu průmyslu a obchodu, a dále usnesením ze dne 12. prosince 2024 v návaznosti na seminář *Kojenecká a dětská výživa v ČR*, konaný dne 21. listopadu 2024 za účasti výrobců náhrad mateřského mléka a vybraných zástupců a zástupkyň zdravotnické profese.

Komise v této souvislosti zdůrazňuje význam **nezávislého odborného prostředí a opatření, která zajistí transparentnost a ochranu před střetem zájmů** – ve prospěch dětí, rodičů i důvěryhodnosti zdravotnického systému jako celku. Tato doporučení jsou plně v souladu s postoji Světové zdravotnické organizace a UNICEF, které opakovaně vyzývají

státy, aby zabránily zapojování výrobců náhrad mateřského mléka do tvorby veřejné politiky v oblasti výživy dětí a zajistily, že rozhodování zůstane plně nezávislé na komerčních zájmech.

Komise konstatuje, že **současná právní úprava v oblasti regulace marketingu náhrad mateřského mléka a souvisejících produktů je nedostatečná** – a to jak z hlediska svého rozsahu, tak z hlediska vymahatelnosti. Komise vítá, že stát hledá legislativní řešení této situace, a vnímá předložený návrh novely zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy (sněmovní tisk č. 918), jako důležitý první krok.

Zároveň však upozorňuje, že **navržená novela neřeší problematiku v potřebné šíři a hloubce**. Komise proto doporučuje, aby návrh zákona byl **zásadně dopracován**, a to tak, aby reflektoval nejen mezinárodní závazky České republiky, ale také aktuální situaci na trhu a potřebu účinnější ochrany zdraví dětí a žen.

Komise rovněž považuje za důležité upozornit, že **nelze spoléhat na tvrzení komerčních subjektů o dostatečné autoregulaci**. Zkušenosti z České republiky i ze zahraničí opakovaně ukazují, že **samoregulace bez jasně stanovených pravidel a bez nezávislého dohledu nepředstavuje efektivní nástroj ochrany veřejného zdraví**. Komise tuto obavu vyjádřila i v souvislosti s nejnovějším autoregulačním dokumentem Českého sdružení pro značkové výrobky ze dne 3. října 2024 (viz usnesení Komise ze dne 22. října 2024).

Závěrem Komise připomíná, že v jádru všech těchto úvah stojí jediné: ochrana těch nejzranitelnějších – dětí a jejich matek – před nepřiměřeným komerčním tlakem.

Pokud stát dostatečně nechrání kojení, **nese následky celá společnost**. Vyšší nemocnost dětí zatěžuje zdravotní i sociální systém a současně snižuje možnosti žen plně se uplatnit na trhu práce. Právě ženy totiž ve většině případů přebírají hlavní zodpovědnost za péči o nemocné děti, což negativně ovlivňuje jejich možnosti sladění pracovního a rodinného života. **Zisky soukromých firem z prodeje náhrad mateřského mléka tak doprovázejí náklady, které fakticky přecházejí na veřejné rozpočty.**

Zdraví žen a dětí musí mít přednost před obchodními zájmy. I proto je nezbytné, aby česká legislativa poskytla matkám, dětem a rodinám takovou ochranu, jakou si bezpochyby zaslouží.

Odůvodnění:

Komise pro výživu kojenců a malých dětí, jakožto poradní orgán ministra zdravotnictví, které se tématem regulace reklamy a komerčním zásahům do výživové politiky dlouhodobě zabývá, se na jednání dne 1. 4. 2025 shodla, že k připravovanému kulatému stolu vydá stanovisko, které bude členstvu Komise předloženo k hlasování per rollam. Stanovisko je konzistentní s předchozí činností Komise, s vládními, ministerskými i mezinárodními dokumenty v této oblasti, vč. vládní Strategie k implementaci programu WHO/UNICEF Baby-friendly Hospital Initiative 2018 v České republice a usnesením vlády ze dne 27. září 2023 č. 719.